

"Proletarec"
je delavski list
za misleče
čitatele.

PROLETAREC

GLASILO
PROSVETNE
MATICE
J. S. Z.

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

ST. — NO. 1314.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL., 17. NOVEMBRA (NOVEMBER 17.) 1933.

Published weekly at
3039 W. 26th St.

LETO — VOL. XXVII

PRIVATNI INTERESI ZADOVOLJNI S SPREMENBO

GROŽNJE V BOJU ZA MANDATE NISO DOSEGLE NAMENA, PAČ PA OBRATNO

"Mesta in tovarniške predele bo prerastla trava". — Čestitke.—Fašizem se obeta.—Ljudstvo tepeno

"Ako zmaga demokrati, bodo tovarne ustavile obrat, gospodarsko življenje dežele bo umrlo in mesta ter vasi bo prerastla trava," je strašil predsednik Hoover volilce. Kapitalisti so mu to jako zamerili, češ, da s takimi govori poslabšava že itak mizerne ekonomske razmere. Hoover sam je bil prav tako prepričan, da blufa, kakor tisti kapitalisti, ki so plačali milijone dolarjev demokratom za njih kampanjo. In ko je Roosevelt javno sporočil: "Čestitam Vam na priložnosti, ki Vam je dana, da služite deželi. Želim Vam čimuspješnejšo administracijo. V skupnem namenu nas vseh se zaobljubljam pomagati z vsemi svojimi močmi v naših skupnih prizadevanjih."

Torej ko hitro so bili glasovi preštet, je na grožnjo, da bo ameriška mesta in tovarniške predele prerastla trava, pozabil, pa govori o "skupnih namelih" in "skupnih prizadevanjih". S tem zdaj sam priznava, da sta njegova in Rooseveltova stranka ena, da imata skupne namene — varovati kapitalizem, in skupna prizadevanja, kapitalizem ohraniti in daviti delavstvo. Ker pa je veliko ljudi, ki bi radi bili predsedniki, guvernerji, senatorji itd. jim kapitalizem daje priliko, da se tolčejo med seboj v dveh kapitalističnih strankah za mandate in službe. Če pa postane zanje delavsko gibanje opasno, se združita v eno, kakor sta se pri prošlih županijskih volitvah v Readingu in pred leti v enak namen v Milwaukeeju.

Ve volitvah so poročevalci velikih dnevnikov in revij vprašali vodilne ameriške industriale in finančnike, kaj mislijo o demokratični zmagi. Odgo-

varjali so s pokloni Hooverju, ki je velikani na svojem mestu, in nato pohvalili karakter Franklina Roosevelta, ki je bil vzoren guverner in bo nedvomno kos veliki nalogi. Eni pa so naravnost priznali, da so spremembe kar veselji, ker so v Hooverovo vodstvo izgubili zupanje. Nadejajo se, da bo Roosevelt bolj agresiven.

V demokratični administraciji za časa predsednika Wilsona je bil Franklin Roosevelt pomožni tajnik za vojno mornarico. Kot tak se je zelo ogreval za veliko, "nepremagljivo", ameriško vojno floto. Tudi zdaj je na glasu, da je oboroževanju na morju bolj naklonjen nego Hoover. Iz tega razloga so se njegovi kampanjski managerji obrnili na Chas. Schwaba in druge industriale, ki lastujejo municijske tovarne ali grade vojne ladje, da naj bodo liberalni s prispevki v demokratični kampanjski fond, češ, da bodo dobili z Rooseveltovo zmago priliko za velika vladna naročila. Republikanci so skušali iz tega napraviti par tednov pred volitvami škandal, toda za to razkritje ni bilo med ljudstvom nobenega zanimanja in so namen opustili.

Roosevelt ima večino v kongresu in senatu. Demokratiška stranka ima premoč v mnogih državah. Dne 8. nov. je zmagala na celi črti in zdaj ima vse priliko pokazati ljudstvu, kaj da zmora. Pokazala pa bo le, da je prav tako brezmočna odpraviti brezposelnost in druga socialna zla, kakor republikanska stranka. Ljudstvu bo naložila nove davke, in če se razmere poslabšajo, kar je možno, bo začela uvajati medvojne zakone, ki so še v veljavi, le da so zdaj suspendirani. Zelo možno je, da se bo demokratiška administracija razvila v nekako fašistično diktaturo, kot jo pod drugo označbo propagira Owen D. Young, predsednik General Electric kompanije in eden glavnih voditeljev "demokratiške" stranke. Mnogi kapitalistični listi so njegov predlog že pred par meseci pozdravili. Ljudstvu se torej pod demokrati ne obeta nič dobrega, kakor ne pod sedanjo administracijo. Oboji morajo ustrezati najprvo in najbolj le malemu privilegiranimu sloju, ki lastuje Zedinjene države. Ljudstvo ostane pozabljeno.

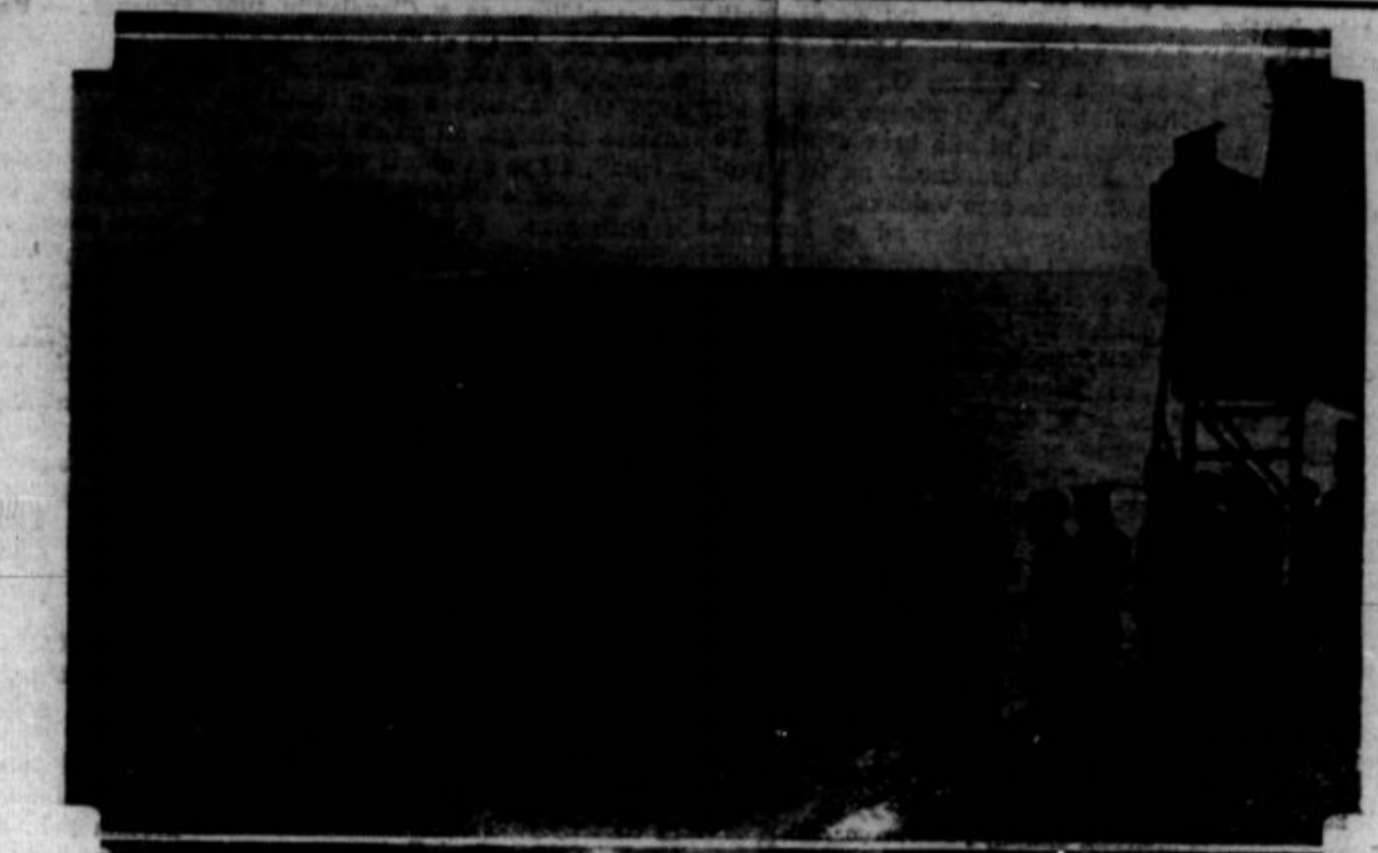
Brezdomci v Chicagu

V Chicagu je 16,400 brezposelnih, ki so brez doma. Prenočujejo v posebnih kasarnah pomožnih akcij. Poleg teh je tisoče in tisoče drugih, ki spe v kletih, v tovornih vagonih in kjerkoli morejo dobiti kaj strehe, mnogi v kolibah, ki so si jih postavili ob smetiščih, eni pa tudi na prostem.

DELAJSKI PRIJATELJI.

Pred volitvami so bili vsi kandidati "delavski prijatelji". Zdaj spet služijo svojim praviim bossom.

KJE PRAVZAPRAV JE NAŠ SOVRAŽNIK?

Na sliki na levi je nova ameriška vojna ladja "Indianapolis", ki je stala enajst milijonov dolarjev. To ni edino povečanje ameriške vojne mornarice tekom te krize. Razni džingoti celo priporočajo, da naj se zgradi še več vojnih ladij, neglede na pogodbe za omejevanje oboroževanja na morju, ker bi s tem dobilo mnogo delavcev zaslužek, industrija naročila, ob enem pa bodo s pojačanjem mornarice Zed. države toliko bolj pripravljene proti eventualnemu sovražniku. Zaradi razširjanja za militarizem in posledic svetovne vojne imamo to krizo. Ampak militaristi in njih kapitalistični-nacionalistični zavezniki se niso iz tega nič naučili. Direktno pomoči brezposelnim sploh ne priznajo in so ji nasproti, če pa dobe podporo kapitalisti v obliki vladnih posojil, ali industrialci v obliki vojnih naročil, je pa vse v redu. Ljudstvo pa ima v tem priliko izprevideti, da njegov sovražnik ni kaka tuja država, nego kapitalizem v domači deželi.

IZID PROŠLIH VOLITEV JE BIL ZA SOCIALISTIČNO STRANKO UGODEN

Trije soc. poslanci v Wisconsinu, dva v Penni. — Nad 250,000 glasov v New Yorku.—Pojačanje organizacije

V kampanjski fond je socialistična stranka zbrala v prošlih volitvah trikrat manj kakor pred štirimi leti, a to je ni zadržalo, da ne bi napredovala v glasovih. Točno število glasov, ki sta jih dobila Thomas in Maurer, ne bo znano še precej časa; je pa mnogo višje, kakor pred štirimi leti, toda veliko manjše, kot so pričakovali optimisti. Vsa slavnata glasovanja so izkazovala po odstotkih dva in pol milijona socialističnih glasov. Thomas, Maurer in drugi so imeli na shodih večjo udeležbo kot kdaj prej v zadnjih 15. letih, z izjemo shodov, na katerih je govoril po prihodu iz ječe Eugene V. Debs. To je navdalo mnoge z domnevo, da bodo socialisti dobili ne le dva, nego najmanj štiri milijone glasov. Ampak histerična agitacija demokratov in republikancev, s katero pritisnejo zadnje dve kampanje, je ljudi ki so bili socialistom sentimentalno naklonjeni, premotila in so glasovali za demokrate. Če se upošteva, da ima soc. stranka le malokje dovolj članov, ki bi jo zastopali na voliščih pri štetju glasov, in da ji v treh važnih državah demokrati sploh niso pustili na glasovnico, se lahko računa, da je bilo oddanih za Thomasa precej nad milijon glasov, našli pa so mu jih, oziroma mu jih bodo mnogo manj. Za socialiste so glasovali največ ljudje socialističnega prepričanja in jako malo drugih.

Morris Hillquit, ki je bil v New Yorku socialistični kandidat za župana, je dobil nad četrt milijona glasov, ali več, kot jih je dobil dozdaj katerikoli socialistični kandidat, z izjemo predsedniških.

Sijajno so narasli socialistični glasovi v Readingu, Pa., kjer sta bila oba socialistična poslanca ponovno izvoljena, par drugih pa je bilo poraženih le s par sto glasovi. V Milwaukeeju so socialistični glasovi narasli okrog 20,000, toda so vzlic temu izgubili šerifa in več poslancev. Izvolili so tri. John Ermene je dobil še enkrat več glasov kot pred dvema leti, a je bil poražen valed demokratiškega vala, ki je to pot pokopal pod seboj tudi Milwaukee. Šerif Benson je dobil nad 78,000 glasov, njegov nasprotnik izvoljeni demokrat, pa nad 112,000. Socialistična stranka v Milwaukeeju je bila na drugem mestu in republikanska na tretjem.

Izmed takozvanih manjšinskih strank je prišla v upoštevanje samo socialistična. Kakor poročila New York Times, je dobil Norman Thomas 97 odstotkov glasov, vse ostale pa samo 3 odstotke.

Prostitucija in reakcija

Spanija pod vladno kralja in katoliške cerkve je imela legalizirano prostitucijo, kakor so jo imele vse druge "visoko moralne" in "verne" dežele. Španska republika pa osvoboduje ženskih starih predvodov in ponižanja, in protektirala ga bo tudi pred komercializirano prostitucijo. Vlada je zbornici predložila zakon, ki prostitucijo prepoveduje in določa stroge kazni za one, ki bi ga kršili.

Osemurnik v Braziliji

Dne 1. nov. je stopil v Braziliji v veljavo zakon, ki določa osemurni delavnik v industriji, trgovinah in drugih obratih.

Naši glasovi v Pa.

J. Koklič piše iz Cannonburgha, da je dobil Norman Thomas v prvem in drugem distriktu v Washington County 1,231 glasov, John Koklič, ki je kandidiral v pennsylvansko zbornico, jih je dobil 759, John Terčelj 729, o glasovih, ki sta jih dobila Marko Tekauc in Anton Jeram, pa takrat še ni bilo poročano.

Zelo dober je bil odziv za socialiste v Forest Cityju, ki so bili na drugem mestu.

V Aliquippi, Pa., je dobil Hoover 5046 glasov, Roosevelt 2701, Thomas 211 in Foster 14.

Kroglice za socialiste v Švici

V Genevi, Švica, je dne 9. nov. streljalo vojaštvo v množico demonstrirajočih socialističnih delavcev. Enajst je obležalo mrtvih in mnogo ranjenih. Urednika Leona Nicole so zaprli in ga obtožili, da je hujskal tudi vojske na upor.

Sindikati (unije) ter socialistična stranka so vsled tega tragičnega čina soldateske proglasili žalovalni dan in splošno stavko. Ta nečuvnen napad je razjaril delavstvo, ki je z demonstracijami nadaljevalo. Vojaštvo se je v drugem napadu poslužilo namesto pušk vodnih cevi in brizgalo vodo po demonstrantih. Teh dogodkov delavstvo v Švici ne bo pozabilo.

Dividende Commonwealth Edison kompanije

Commonwealth Edison kompanija, ki oskrbuje luč in pogonsko silo v čikaškem okrožju, bo 1. novembra izplačala običajne dividende vzlic Insulovim polomom. To je dokaz, da te vrste družbe kujejo velike dobičke neglede na špekulacije in tatvine njih lastnikov. Če bi bile naprave mestna posest, bi šle dividende občini, ki jih bi lahko obrnila v pomoč nezaposlenim ali v kakršnekoli druge koristne svrhe.

Ni vzroka za obupavanje vsled prošlih volitev

VELIKANSKA kampanja, ki jo je v prošlem volilnem boju vodila socialistična stranka pod vodstvom Normana Thomasa, je spravila mnoge v pričakovanje, da dobi socialistična lista več milijonov glasov. Nada se ni uresničila in zdaj spet obupava.

Socialisti, ki poznajo zgodovino delavskih bojev, vedo, da se zmage niso dosegle z eno kampanjo. Vse velike borbe, ki so se končale z zmagami proti krivicam ali s preobrat socialnega značaja, so trajale leta in leta, nekatere dolgo dobo, predno so pomaknile mejnik družbenega razvoja naprej.

V svrhu boljšega razumevanja je treba imeti v vidu, da je bila socialistična stranka v medvojni in povojni džingotski histeriji domalega zadušena in nad dve sto njenih listov uničenih. Nato so jo oslabili še agenti provokatorji in glavni del destrukcije pa so izvršili razkoli, v katerih je nastala komunistična stranka, oziroma kar dve komunistični stranki. Ko je prišel Eugene V. Debs iz ječe, se je veliko prizadeval, da obnovi razrahljane vrste, ne da bi se mu posrečilo. L. 1924 je bila soc. stranka tako šibka, da ji sploh ni kazalo nominirati svojega predsedniškega kandidata in se je zato pridružila drugim skupinam, ki so skupno nominirale pokojnega senatorja LaFolletta za predsednika Zed. držav. Tudi ta akcija je bila neuspešna. Socialisti so leta 1928 spet posegli v predsedniško kampanjo in prvi kandidirali Normana Thomasa, ki je dobil po vsi deželi le 262,805 glasov. Bila je "prosperiteta", pa so se ljudje zanimali največ za špekulacije in "naglo obogatjenje". Socialistični shodi so imeli le majhno udeležbo. Letos pa so bili mnogi socialistični shodi tako veliki kakor demokratični in republikanski. Prvič po dolgih letih je socialistična vzgojna propaganda spet prodrla med široke sloje ameriškega ljudstva. Še v nobeni kampanji se ni razpečalo toliko socialistične agitacijske literature kakor v tej. Manjka pa nam jača organizacija, in to je naloga pred nami. Pojačati stranko za njene velike naloge v bodočnosti. Enkrat bo ljudstvo sigurno spoznalo, da s tem, ako zavrzje republikance in izvoli demokrate, ne izvojuje nikake spremembe v sistemu. Samo osebe premenja, vse drugo ostane PO STAREM. Ko bodo delavci in farmerji uvideli, da jim demokrati ne bodo mogli izboljšati razmer in ker se bo kriza nadaljevala — se bodo, hočeš nočeš, začeli zanimati za socialistično stranko in njen program. Danes nam le odobravajo naša izvajanja na SHODIH — a ko pridejo na volišče, volijo "po stari navadi". To bo minilo pod PRITISKOM razmer. In takrat nam ne bodo samo odobraval, nego nam tudi pomagali. Kajti brez NJIH ne bo socialistične zmage.

Dolžnost prepričanih socialistov zdaj je, da te zaslepljene delavce UČE in jim dokažejo zmoto. Ko dosežejo to, jih bodo lahko pridobili tudi za aktivne člane socialistične stranke. Zgraditi JACJO stranko je naša najnужnejša naloga. Sodelujte, da bomo čimbolj uspeli.

PRAVIČEN IN PAMETEN ODLOK ZVEZ. VRHOVNEGA SODIŠČA

Vrhovno sodišče Zed. držav obravnava. V zadevah razrednega značaja le redkokdaj pravično odločilo. Potrjevalo je reakcionarne odloke nižjih sodišč in razveljavljalo postave, ki bi imele koristiti delavskemu ljudstvu.

V prizivu sedmih zamorskih fantov iz Alabame, ki so bili obsojeni v smrt radi posilstva dveh belopoltnih deklet, pa je vrhovno sodišče odločilo z vsemi proti dvema glasovoma, da so bili sojeni v histerični atmosferi, da jim ni bila dana zadostna prilika za obrambo, in da je bilo javno mnenje proti njim, in ker obravnava in obsodba v takih okoliščinah ni mogla biti pravična, je prvotni sodni odlok razveljavilo in odredilo, da morajo dobiti novo obravnavo. V obravnavi na prvem sodišču je bilo poroti rečeno, da so se črnci peljali v tovornem vagonu, v katerem je bilo tudi pet belopoltnih fantov in dve dekleti. Začel se je pretep, v katerem so zmagali črnci, pometal belopoltni fant ven, nato pa so izvršili posilstvo. Oni to zanikajo in pravijo, da se jih zločina dolži iz mlačevnosti vsled pretepa. Na novi obravnavi, ker so duhovi bolj umirjeni, bodo imeli več prilike za obrambo in upati je, da bo tudi od strani prosekutorja in sodišča več volje za pravilno upoštevanje okoliščin. Le pod temi pogoji bo obravnava sodna odlok razveljavilo in odredilo, da morajo dobiti novo obravnavo.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanske Delavske Tiskovne Drušbe, Chicago, Ill.

Classificirano Jugoslovanske Socialistične Zveze NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaits Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL. Telephone: Rockwell 2864.

546

Demokratska stranka in njen "liberalizem"

V zadnji predsedniški volilni kampanji se je demokratska stranka pred neukimi volilci spet predstavljala za "progressivno", dasi je v praksi reakcionarnejša kot republikanska. Medvojne persekucije proti socialistom je izvajala oblast pod demokratsko administracijo. Prohibicija je bila uveljavljena pod demokratsko vlado. Dvema socialističnima angleškima dnevnikoma so bile odvzete poštne pravice pod demokratsko vlado in nad sto socialističnih tednikov je bilo uničenih vsled carističnega postopanja demokratskega glavnega poštarja.

Louisiana, Florida in Oklahoma, ki so tradicionalno demokratske države, to je, pod vlado demokratske stranke, so vzlic zadostnemu številu podpisov to leto zavrgle socialistično listo in tako ime Normana Thomasa v njih ni bilo na glasovnici.

Proti amendmentu za volilno pravico ženskam so glasovale sledeče države, v katerih imajo leta in leta vsa oblast demokratije: Georgia, Alabama, Mississippi, S. Carolina, Virginia, Louisiana in N. Carolina.

V demokratski stranki ni ničesar, kar bi bilo demokratsko razen—ime.

Desetletnica fašizma

Benito Mussolini je po desetih letih fašistične vlade absoluten vladar Italije. Kralj ni zdaj niti pečat. Nihče se več ne zmeni zanj. Mussolini je vse in ne njemu se mora v Italiji prisegati zvestoba. Papež ima veliko večjo besedo nego kralj, ampak le pod pogojem, da sodeluje z Mussolinijem. Ko hitro poškušajo sveti oče stati na svojih nogah, mu Benito pokaže zobe in njegovi razgrajajo udro v pisarne cerkvenih organizacij prav tako kakor so svoječasnno udirali v socialistične lokale. Vsled tega je papež izprevidel, da je v Italiji prostora za dva vladarja edino, če ta drugi vladar postopa kakor je vseh vladarju Mussoliniju. Zato fašizem in rimska katoliška cerkev delujeta sporazumno in si skupno delita oblast.

Ljudstvo je brez besede v odločevanju o usodi dežele. Edino, kar sme, je prihajati na fašistične slavnosti in rjoveti navdušenja, kadar se na balkonu prikaže Mussolini. Tako je Italija ob desetletnici njenega fašizma.

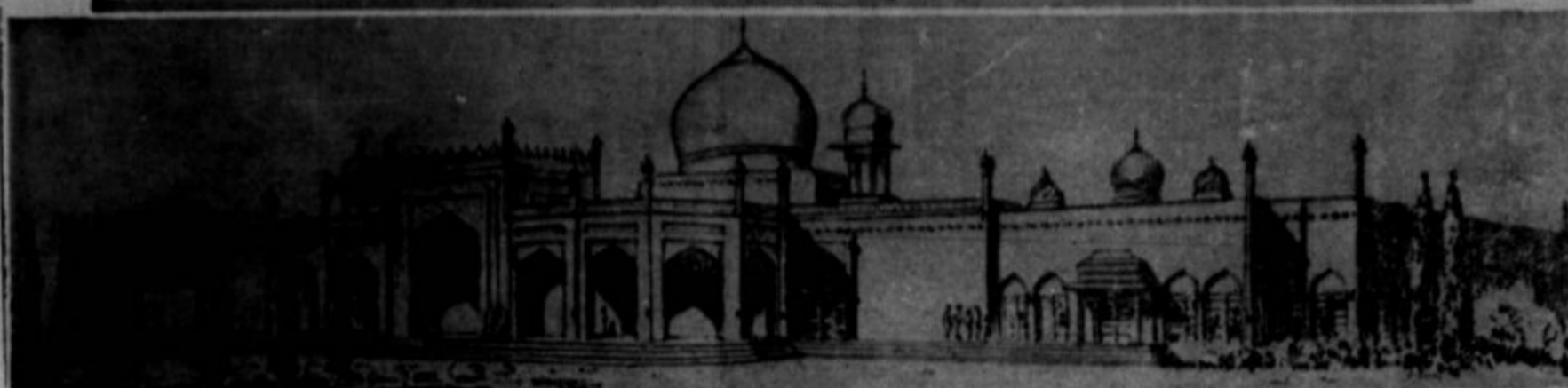
Svetovnemu miru je Mussolini nevaren kakor je bil. Poslednje čase je v nekaterih govorih spet rožljal s sabljo. Na eni slavnosti je dejal, da bo v prihodnjih desetih letih postala vsa Evropa fašistična in Italija bo na vodstvu nove civilizacije, kakor je bila v času rimskega cesarstva.

Ker prisega fašizem na skrajni nacionalizem, bi fašistične dežele ne mogle kooperirati med seboj, kar razume tudi Mussolini. Ampak on sanja, da se dogode vojne, v katerih bo Italija zmagovita in zavladala nad Evropo, kakor je nekoč vladalo nad njo staro rimsko cesarstvo. Musso je pač ambiciozen človek, ki je svoje sanje prenesel na sto tisoče Italijanov, da sanjajo z njim. Med fašističnimi sanjami in uresničenjem sanj pa je seveda prepad, ki ga tudi Benitove ambicije ne bodo premostile.

Maščevanje nad osebo

Milijone ljudi, ki so pred štirimi leti verjeli Hooverjem obljubam, se je vsled razočaranja in jeze nad njim obrnilo k demokratom in izvolili so Roosevelta z ogromno večino. Tudi on je veliko obljuboval, ampak bolj previdno, kakor pred 4. leti Herbert Hoover, tako, da so ljudje le mislili, da jim nekaj obeta. In ker krize pod kapitalizmom ne bo več konec, se bodo čez 4. leta obrnili spet k republikancem, razen če se medtem spametujejo in spoznajo, da jim ne mora dati blagostanja ne Hoover ne Roosevelt, ker služujeta oba enim in istim interesom—namreč kapitalizmu, kateri edini je povzročil ta ogromni gospodarski polom. Seie ko se ljudstvo nauči, da je treba glasovati za program, ne pa za osebo, bo lahko zmagalo sebi v prid. Zdaj pa "zmaguje" sebi v škodo.

KAKO BO USPELA SVETOVNA RAZSTAVA V CHICAGU?

Prihodnje leto se prične v Chicagu svetovna razstava. Poslopja sanjo v Grantovem parku so večinoma že dograjena. Na tej sliki je paviljon, ki bo reprezentiral Indijo. Priprave in stavbe stanejo več milijonov dolarjev, ampak če se bo ta kriza nadaljevala, bo podvestje finančno. Vse velike med-

narodne razstave, ki so se vršile med vojno (svetovna razstava v San Franciscu), in po vojni (v Philadelphiji in Parizu), so napravile milijone dolarjev izgube. Zelo se boje, da bo razstava v Chicagu končala še bolj neugodno.

Zmaga je naša!

Milwaukee, Wis. — Žal, da mora biti to poročilo o volitvah zaradi pomanjkanja prostora tako kratko. Potrebno je in koristno bi bilo obširno poročilo o delovanju stranke, posebno pa še naših sodrugov in sodruginj v tem volilnem boju, o naših uspehih in naših ciljih za bodočnost. Kolika škoda, da mora naš list izhajati v zmanjšani obliki.

Da je stranka izgubila nekaj poslancev državni legislaturi in tudi šerifa je povzročilo med novejšimi članstvom našega kluba, kateri cenijo uspehe po številu izvoljenih kandidatov, precejšno razočaranje, toda na zadnji klubski seji so starejši sodrugi podali popolnoma drugačno sliko in jim dokazali, da imamo vzroke za radost ne pa za malodušnost. Ne samo, da je stranka obdržala svoje prejšnje pridobitve, temveč je pomnožila svoje glasove pri kandidatih za okrajne urade povprečno za 20,000, kar pomeni seveda zelo lep uspeh, posebno ako upoštevamo obstoječe razmere. V nekaterih slučajih znaša zvišanje števila oddanih glasov celo po 100 do 200 odstotkov.

Poplava, ki je s tako silo porazila republikansko stranko pomeni samo izraz ljudske jeze, bojznosti, da bi bil osvovržen Hoover ponovno izvoljen in želje po nekaki izpremembi, pa najsibo kakoršnakoli—ker slabše ne more biti.

Ta odpor ljudstva je privedel na volišče armado novih volilcev ter razburil mase ljudstva do skrajnosti. Demokratska stranka ni zmagala na podlagi prepričanja, ne zato, ker jo ljudstvo hoče, temveč vsled tega, ker je ljudstvo hotelo na vsak način izpremembo in ni najmanj vprašalo kakšno.

V zmagi demokratske stranke temelji predpogoj za bodočo zmago socializma. Ljudstvo mora potom izkušeni spoznati, da sta obe kapitalistični stranki ena firma z različnimi imeni, da obe zastopata interese vladajočega razreda. Demokratska stranka je sedaj postavljena pred alternativo, da reši probleme ali pa prizna svojo nezmožnost. Ameriško ljudstvo je navajeno velepotentnih dejanj, in kakor je sedaj zavrglo z veliko gesto staro gardo, tako bo v do glednem času prav tako razočarano kot sedaj, vrglo na smetišče tudi demokratsko. Tako se vidi, da je bodočnost naša, pa če bi doživeli sedaj tudi poraz.

Najbolj so ti uspehi presenetili predstavnike demokratske stranke. Njih kampanja je bila jalova, njih kandidati neznan, malenkostni, brez vsakega ugleda, brez vsake zaslobe pri ljudstvu in vendar so pridrli s tako ogromno večino. Izid teh volitev je tako nenaravno, tako izreden, da je celotni potek volitev težko zapopasti človeku, kateri ni dober poznavalec ljudske psihologije in ne zna upoštevati vseh čudnih okoliščin in sil, ki so tak izid volitev omogočile. Za one, ki vse to razsojajo iz pravega stališča pomeni ta demokratska zmaga samo nekaj in to je—veliko, odločilno zmago, ki čaka socialistično stranko pri prihodnjih volitvah.

Omeniti se mora tudi izvrstno delo, izvršeno po naših sodrugih in sodruginjah v Milwaukeeju in na West Allisu. Že pri zadnjih volitvah je ta izvrstno disciplinirana armada storila veliko delo, toda v sedanji kampanji je izvršila čudeže. Kampanjsko delo, posebno pa delovanje zadnje dni pred volitvami, kakor tudi na volilni dan je bilo izborno v vseh ozirih, da so se socialistični glasovi zvišali za 100 odstotkov, na West Allisu celo skoro 200 odstotkov. To je zmaga, to je povod, da delujemo v bodoče še z večjimi silami, z večjo odločnostjo, ker — bodočnost je naša. N...

Diskuzija o prošlih volitvah v klubu št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — O prošli volilni kampanji in rezultatu volitev bo razprava v klubu št. 1 v petek 25. novembra. Pridite na sejo točno, da bo toliko več časa za diskuzijo.—P. O.

Naznanilo

Franklin-Conemaugh, Pa. — Prihodnja seja socialističnega kluba št. 5, Franklin-Conemaugh, Pa., se bo vršila v nedeljo 20. novembra ob 2. popoldne v Slovenskem delavskem domu v Lorain Bldg. (Moxham). P. O.

Razne vesti

Bridgeport, O. — Shod in veselica kluba št. 11 dne 29. okt. je ugodno izpadla. Govorniki so napravili dober vtis in godba hčerk Jakoba Berganta iz Liabon, O., je ugajala. Naš klub je storil mnogo dela v tej kampanji, ki ni bilo brez uspeha. To bo dokazala bodočnost, pa tudi prošle volitve so nam v dokaz.

Večer pred volitvami so komunisti raznesli letake tako grde vsebine proti socialistični stranki in njenim kandidatom, kot so tega zmožni le agenti provokatorji. Uverili smo se, da se komunistom v prošlem volilnem boju ni šlo proti kapitalizmu, oziroma proti demokratski in republikanski stranki, pač pa proti socialistični. Mar je to bolj za delavske koristi?

In kaj so dosegli? Z vsem svojim vriščem so ostali skoro na isti točki kakor pred štirimi leti. To jih ne žalosti, pač pa so veseli, da socialisti niso dobili milijone glasov. Socialistični županjski kandidat Morris Hillstien v New Yorku je dobil nad četrt milijona glasov, ali več, kot vsi komunistični kandidati po vseh Zed. državah skupaj.

Imed vseh manjšinskih strank (socialistične, komunistične, eselptične, prohibicijske, Coxove liberalne in trch drugih) je dobil Norman Thomas 97 odstotkov glasov, vse omenjene pa le TRI Odstotke. Mar ni to napredek za socialiste?

Pri U. S. Steel so spet znižali plače delavcem, da so dali dividende onim, ki nič ne delajo.

Socialistični klub bo imel sejo 20. nov. ob 10. dop. v društveni dvorani. Pridite vsi. Tudi somišljeniki so dobrodošli. Pomenili se bomo o prošlih volitvah in o marsičem, poleg tega pa moramo sklepati o naši prireditvi na Silvestrov večer.

Družinski koledar kmalu izide. Zaradi depresije mu je cena znižana na 75c. Za vse tujaknje naselbine pride na podpisane. Vsebina bo dobra. Ta koledar ima sloboda, da je vsako leto boljše od prejšnjega letnika. Ugajal vam bo.

Veliko ljudi se zdaj zanima za probleme v SNPJ, nekateri iz dobrohotnosti, drugi iz sovražnega vidika. Dnevnik Prosveta, ki je bil največji in najuspešnejši agitator za jednoto, je enim trn v peti. Zahtevalo, da prestane, ali pa da vsaj neha biti naveden list in se naj spremeni v "šviga-čevnik", kakor so sami. Nič politike v tedniku, zahteva nekdo na angleški strani Prosvete, in tisti nekdo se šteje, da nekaj ve. Morda hoče s tem pospeševati le svojo politiko na škodo delavske politične vzgoje.

Bilo bi škoda, če bi v tej krizi, ko je previdnost tako silno na mestu, dobili premoč na konvenciji ljudje, ki so jim osebne ambicije in osebne kaprice ter kapitalistična politika več kakor pa koristi te največje slovenske podpore organizacije. Upam, da bo članstvo znalo biti na straži kakor doslej tudi v bodoče.

Joseph Snoy.

To in ono pri nas

Cleveland, O. — Čast našega naroda je rešena. Eden Jugoslovanc iz Clevelanda je izvoljen v državno zbornico na demokratski listi, namreč mr. Boyd (Boič), katerega je odnesel proti Columbusu Rooseveltov demokratski val. To se je zgodilo povsod po deželi. V Milwaukeeju npr. so bili izvoljeni na demokratskem tiketu v urade popolnoma neznanji ljudje, ker je prišlo vse na volišče in glasovalo proti Hooveru s tem, da so napravili križ v demokratski koloni. In tako so prišli ti ljudje takorekoč po nesreči v urade. Razočaranje je za ljudstvo prav tako neizogibno, kakor je bilo, ko so pred 4. leti izvolili Hoovera.

Kakor g. Grdina, je bil med vojno tudi Boyd za kraljevsko stvaritev Jugoslavije. Potem je postal komunist—namreč aktiven član komunistične armije. Sedaj pa je narodnjak in dem-krat. Iaka je ta "demokracija" Grdinov, Boičev, Pircev in drugih.

Eni so demokratje vsaj odprto. Boič je preskočil iz tabora revolucije v kempu reakcije brez skrivanja. Smatra, da pomeni ta način znanj več in boljsega kruha, torej kaj bi s prepričanjem! To je bolj možarsko, kakor pa postrani napadati socialiste in trditi, da so v Collinwoodu vsi socialisti zaniž, zato ker ne odobravajo obračanje plašča po vetru. Kajpada, socialisti nimajo prijateljev kot lista in trave—toda kaj zato—ima jo pa prepričanje, ki je človeku v ponos! Pa tudi prijateljev bodo še imeli... In tisti, ki zdaj groze in pi-sarijo, kako bodo vrgli vso "social-

Naša Silvestrova zabava

Chicago, Ill. — Klub št. 1 bo imel letos Silvestrovo zabavo v soboto 31. dec. v dvorani ČSPS. Vstopnina bo 40c. Igral bo John Kochevarjev orkester. Ker ima ta dvorana okrog in okrog prostor za omizja, boste imeli vsi priliko za lepo domačo zabavo, ki bo trajala, dokler boste hoteli. Tu ima klub tudi priliko spet predvajati lep polnočni program, ker je oder prostoren in dobro opremljen. Videli boste po več letih zopet serijo prizorov v živih slikah, ki končajo točno o polnoči z novoletno sceno.—P. O.

Frank Barbič.

Herminie, Pa. — V Sewickley townshipu so 8. nov. dobili glasov: Roosevelt 348; Hoover 330; Thomas 93; Foster 9. Socialisti so torej dobili nad deset odstotkov, kar je napredek. Socialistični kandidat za senatorja dr. Van Essen je dobil še večji odstotek glasov, namreč 96, soc. kandidat za generalnega avditorja 95, za sodnika 94, za poslanca v zakonodaji (Anton Zornik starejši) 107, za kongresnika A. W. Zornik 93 itd.

Socialistični odstotek glasov je torej zelo dober v tem townshipu in ako bi bil povsod tolikšen, bi imela soc. stranka več milijonov glasov. To je zasuga dolgotrajnega organiziranega delovanja za soc. stranko v tem kraju.

Pridobila je tudi več članov, med njimi odvetnika Keisterja iz Irwina, ki je bil svoječasnno distriktni pravnik. V prošli kampanji je agitiral za Thomasa.

Izid volitev v Herminiju

Herminie, Pa. — V Sewickley townshipu so 8. nov. dobili glasov: Roosevelt 348; Hoover 330; Thomas 93; Foster 9. Socialisti so torej dobili nad deset odstotkov, kar je napredek. Socialistični kandidat za senatorja dr. Van Essen je dobil še večji odstotek glasov, namreč 96, soc. kandidat za generalnega avditorja 95, za sodnika 94, za poslanca v zakonodaji (Anton Zornik starejši) 107, za kongresnika A. W. Zornik 93 itd.

Socialistični odstotek glasov je torej zelo dober v tem townshipu in ako bi bil povsod tolikšen, bi imela soc. stranka več milijonov glasov. To je zasuga dolgotrajnega organiziranega delovanja za soc. stranko v tem kraju.

Pridobila je tudi več članov, med njimi odvetnika Keisterja iz Irwina, ki je bil svoječasnno distriktni pravnik. V prošli kampanji je agitiral za Thomasa.

Zahvala

Las Vegas, Nevada. — Prijateljem ter sodrugom in sodrušicam kluba št. 37 JSZ v Milwaukee, Wis., so iskreno zahvaljujem za prireditev odhodnice, ki mi je nudila v njih krogu prav prijeten večer. Ne bom ga pozabil, kajti toliko iskrenosti in odkritega prijateljstva se nisem nadejal. Še enkrat: pozdravljeni in hvala vsem skupaj.

Albert Hraat in družina.

Izjava Frančesčina

Cleveland, O. — V Proletarcu z dne 3. nov. mi je Fr. Hayny blagovolil dati "poklon", ki ga odklanjam, ker ne prihaja iz iskrenosti.

J. Franceskin.

Zahvala za sodelovanje

Maple Heights, O. — V imenu kluba JSZ v naši naselbini se zahvaljujem vsem, ki so pripomogli, da je kuuova prireditev s sporedom dne 6. nov., ki je bila naša prva, tako fino uspeša. Posebno gre še priznanje pevskemu zboru kluba št. 28 v Newburghu, ki je pel delavske pesmi. Bile so prvič predvajane v naši naselbini. Živeli pevci tega zbora! Uslugu vam bomo po možnosti vrnil. Posetili so nas tudi trgovci in obrtniki. Tudi mi jih bomo upoštevali. S. L. Zorko je imel bodrini govor in želimo, da pride večkrat med nas s svojo vzpodbudno besedo. Hvala tudi vsem udeležencem, ki so s posetom tega shoda in prireditve pokazali, da vedo, kje je njihovo mesto.

Skušali smo postreči goste čimboljše in naša kuharica se je izvrstno kretala pri svojem poslu.

Priporočamo se vam v naklonjenost tudi na naših prihodnjih prireditvah. Klub bo s svojim delom nadaljeval po geslu, z zmagami do cilja! — Philip Furlan, tajnik.

Pridite na zabavo naše mladine

Milwaukee, Wis. — Mladinski odsek kluba št. 37 JSZ vabi sodruga, sodrušice in vse druge prijatelje na svojo prvo zabavo, ki jo priredi v spodnjih prostorih S. S. Turn Hall v soboto večer 19. nov.

Udeležite se je in pokažite naši mladini—bodočim borilec za socializem—da ste ponosni nanjo in da ste pripravljeni delati z njo skupno in se tudi zabavati skupno. Vstopnice v predprodaji so 35c in pri blagajni 40c.

Tony Kamnikar ml.

Zahvala

Las Vegas, Nevada. — Prijateljem ter sodrugom in sodrušicam kluba št. 37 JSZ v Milwaukee, Wis., so iskreno zahvaljujem za prireditev odhodnice, ki mi je nudila v njih krogu prav prijeten večer. Ne bom ga pozabil, kajti toliko iskrenosti in odkritega prijateljstva se nisem nadejal. Še enkrat: pozdravljeni in hvala vsem skupaj.

Albert Hraat in družina.

Izjava Frančesčina

Cleveland, O. — V Proletarcu z dne 3. nov. mi je Fr. Hayny blagovolil dati "poklon", ki ga odklanjam, ker ne prihaja iz iskrenosti.

J. Franceskin.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIPREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Preganjanja so na dnevnem redu. S. Petrič je bil aretiran radi dopisnice, ki jo je sprejel iz Reke radi neke organizacijske stvari.

Na tem zboru je blagajnik Popp referiral o finančnem položaju stranke. Med drugim je konstatiral, da je gibanje na Kranjskem šele v početkih. Proti temu je takoj protestiral Grabljevec, češ, da je precej gibanja; ljudski shod, ki se je nedavno vršil, je posetilo do 1500 ljudi.

Grabljevec je govoril še pri točki "Splošna volilna pravica in generalni štrajk", o kateri je referiral Ellenbogen. Dejal je: "Smo za generalni štrajk, kadar se bo temeljito pretehtalo, če je pripraven čas zato. Spojiti pa zahtevo po volilni pravici z generalnim štrajkom, ne gre. Za osemurni delovnik je drugače nastopati kot za volilno pravico in ne sočasno. Če pa bi prišlo do tega, ne bo štrajk množic pri nas zavzel takšne dimenzije kot v bolj industrijskih deželah, vendar pa bomo storili po svoji moči, da izvršimo. Ludvik Zadnik je tudi večkrat govoril. Pri nalogo, ki jo bo strankin zbor naložil."

Pripravljeno omeniti točko se je v pogledu generalnega štrajka priključil Adlerjevi resoluciji, ki je šla za tem, da se za generalni štrajk počaka ugodnega trenutka. Glede Trsta izjavlja, da izgleda kakor da bi v Trstu ne bilo nikdo za volilno pravico, ali v resnici je drugače; želi dela v tem oziru. — Pri točki tisk je govoril Zadnik k predlogu Saska (Insubruck), ki je želel, da se ustanovi za tirolsko italijansko delavstvo italijanski list. Zadnik je bil proti temu, da se osnuje italijanski list, češ, ta bi moral izhajati na Dunaju, ker so v Trstu strašne zapreke: ni ljudi za delo, nejasnost je v glavah, strasten nacionalizem vlada. Za organizacijo italijanskih delavcev manjkajo predpogoji. Naj se zato raje izdajo od časa do časa italijanski letaki ali brošure.

V Italiji je tega precej, vendar italijanski sodrugi ne vrše nobene propagande. Strinja se s predlogom Resija, da se za slovaške delavce osnuje časopis, ki so nam bližji kot Italijani.

Na tem zboru se je zopet Resel iz Gradca večkrat pečal z razmerami slov. delavcev. Pri točki o bratovskih skladnicah je govoril o razmerah v Trbovljah, kjer si ljudje ne morejo drugega privoščiti kot koruzo, fižol in krompir. V revirju Seegraben zaslužio rudarji od 50 kr. do 1 fl. na šiht: veliko slabše je pa v Trbovljah in Zagorju. Pečal se je z odlokom okrajnega glavarja v Celju, ki je odobral postopanje revirnega urada, ki je mnenja, da odpušeni rudarji ne morejo ničesar dobiti od bratovskih skladnic. Kritičiral je počenjanje trboveljskega direktorja Terpotica, ki zahteva, da se sklene le to vseh bratovskih skladničnih odborov, kar on predlaga.—Resel je predlagal na tem zboru, da se prizna in podpira slovenski list "Delavec", čegar potreba je bila že na zadnjem zboru priznana in strankino vodstvo ga bo, če bodo znali slovenski sodrugi list prav voditi, po možnosti podpiralo. Predlog je bil soglasno odobren.

(Dalje prihodnjič.)

Čestitanja k zmagi

Takoj ko je predsednik Hoover uvidel, da je poražen, je Rooseveltu brzojavno čestital na zmago, mu želel mnogo uspeha v predsedniški službi in mu obljubil vso svojo naklonjenost in sodelovanje. Enako je storil republikanski kandidat za genererja v New Yorku, ki je čestital zmagovitemu demokratu, in istotako vsi drugi poraženi republikanci in demokrati. V agitaciji za glasove očitajo drug drugemu grehe in tatvine ter se zmerjajo, da se krešejo iskre, po volitvah pa si zazdravljajo, čestitajo, si obljublajo prijateljsko sodelovanje in pravijo, "pozabimo kar je bilo, pa delajmo spet složno". In nato "složno" graftajo dalje.

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

XII. izkaz.

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

Poslali so:

- Anton Jankovich, Cleveland, O. 26
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis. 18
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa. 4
Anton Blazich, Fontana, Calif. 4
Frances Zakovšek, No. Chicago, Ill. 3
John Kosin, Girard, O. 2
John Zornik, Detroit, Mich. 2
Joseph Snoy, Bridgeport, O. 2
Nace Zlemberger, Piney Fork, O. 2
John Teran, Ely, Minn. 2
K. Erznosnik, Red Lodge, Mont. 2
Joseph Turk, Conemaugh, Pa. 1
Leonard Alpner, Milwaukee, Wis. 1
John Rak, Chicago, Ill. 1
Frank Cesen, Detroit, Mich. 1/2
Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 70 1/2 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 192.

P. ZOLA:

RIM

Prelovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

In v čudni pobožni razvnetosti, vsa vznešena od ljubezni, kakor da je razvnelo praznovanje njeno strast do zamaknenosti, je dodala:

"Prisegla sem madoni, da podarim svoje devišvo možu, ki ga bom ljubila, šele tisti dan, ko bo moj soprog. Za ceno svoje sreče sem izpolnjevala to prisego, in zvesta ji ostanem, če tudi za ceno svojega življenja. . . Da, Dario in jaz umreva, če bo treba, ali sveda devica ima mojo besedo in angelni v nebesih se ne bodo jokali."

Bila je popolnoma odkritosrčna, tako preprosta, da se je njena enostavnost začetkoma zdela zmedena, nerazumljiva. Nedvomno jo je imela v oblasti čudna predstava človeške vzvišenosti, ki jo je bilo krščanstvo vložilo v resignacijo in čistost kakor protest proti večni materiji, proti naravnim silam, proti neskončni plodovitosti življenja. Ali v njeni duši se je ta predstava še povečala: Devišvo je dobilo neprecenljivo vrednost, postalo je dragoceno božansko darilo, katero je namenila svojemu od srca izvoljenemu dragemu, ki postane gospodar njenega telesa, čim ju združi Bog. Izven duhovnikovega posvečenja, izven cerkvenega zakona je bilo zanjo vse smrtin greh in strahota. To je razlagalo njen dolgotrajni upor proti Pradi, ki ga ni ljubila, njen obupni, bolesten upor proti Darju, ki ga je oboževala, a se mu je hotela vdati le v zakonski zvezi.

Kakšna muka je bil ta upor zoper ljubezen za to plamtečo dušo! V kakšnem večnem boju je bila dolžnost, obljuba sveti devici s strastjo, s strastjo njenega plemena, o kateri je sama priznavala, da je včasih izbruhnila v njej kakor vihar! Nevredna in malomarna, sposobna večne zvestobe, je vendar zahtevala od ljubezni, kar je v njej resnega, snovnega. Ni ga dekleta, ki bi se zadovoljevalo s sanjami manj od nje.

Pierre jo je pogledal v zamirajočem mraku in bilo mu je, kakor da jo prvič vidi in razume. Njena dvojna narava se je izdajala v nekam močnih in poželjivih ustnicah, v ne navadno velikih, črnih, brezdanih očeh, in v čistem, razumnem, otroško nežnem obličju. Izza teh plamtečih oči, za to čisto, belo poltjo pa je bilo slutiti vso notranjo razpenjavost praznovorne, ponosne in samovoljne žene, ki se trdovratno hrani za svojo ljubezen; delala je le, da bi uživala in v svoji premišlje-

ni razumnosti je bila vedno pripravljena na kakšno budalost, ki jo hipomā zanese. Oj, kako lahko je bilo razumeti, da jo ljubijo! Globoko se je zavedal, da mora tako oboževanja vredno bitje s to lepo odkritosrčnostjo, s to vihanostjo, ki je vzdržljiva, da se more pozneje tem brezpogojneje vdati, povsem izpolniti življenje moža. Zazdela se mu je kakor mlajša sestra te ljubke, tragične Cassije, ki v svojem poslednjem brezkrivnem devištvu ni hotela več živeti in se je vrgla v Tiberio, kamor je potegnila svojega brata Ercola in truplo svojega dragega Flavija s seboj.

Hipno ginjena od ljubezni je prišla Benedeta obe Pierrovi roki.

"Gospod abbe, že štirinajst dni ste tu pri nas in že Vas imam zelo rada, ker čutim, da ste prijatelj. Če nas prav ne razumete takoj, vendar ne smete slabo misliti o nas. Prisegam Vam, da se ob vsej svoji nevednosti vendar vedno trudim, da ravnam kolikor mogoče prav."

Njena ljubeznjivost ga je neskončno ganila in zahvalil se ji je zato, držeč trenotek njene lepe roke; kajti tudi njega je premagala velika nežnost, ki jo je občutil zanjo. Vnovič so ga razvele sanje; če bi le imel dovolj časa, bi rad postal njen vzgojitelj; vsaj odpraviti ne bi maral, ne da bi pridobil to dušo za svojo idejo o bodoči ljubezni do bližnjega in o bratstvu. Ali ni to krasno, malomarno, nevedno, nezaposleno bitje, ki zna le braniti svojo ljubezen, včerajšnja Italija? Lepa speča včerajšnja Italija, očarujoča v svojem spanju, z globokimi, črnimi strastno plamtečimi očmi, v katerih leži še toliko neznanega! In kakšno poslanstvo je to: Zdramiti, početi, resnici pridobiti ubogo in nesrečno ljudstvo, jutrnjo pomlajeno Italijo, ki živi v njegovih sanjah! Celu v nesrečni poroki z grofom Prado, v prelomu, je hotel videti le prvi ponesrečeni poizkus: Moderna severna Italija je šla prenaglo na delo, bila je prebrutalna v svojem stremljenju po ljubezni in preobrazbi blagega, zaostaja, še velikega in lenega Rima. Pa kaj se ne bi mogel ponoviti poizkus? Ali ni opazil, da ji je podala njegova knjiga po začudenju izza prvega čitanja posla in zanimanja v praznosti njenih samo s pečaljo izpolnjenih dni? Ali je mogoče, da si človek olajša lastno trpljenje, če se zanima za druge, za male, za srečo nesrečnih? Saj je deklet že ginjeno. Zaobljubil se je, da odpre vr njegovih solz in sam je vztrepetal, v njeni bližini, ko je pomislil na neskončno ljubezen, ki bo izhajala od nje, ko se nauči ljubiti.

Nastala je popolna noč in Benedeta je vstala, da zahteva svetilko. Ko se je zdaj Pierre hotel posloviti, ga je še trenotek zadržala v polmraku. Videl je ni več, ali slišal je njen resni glas.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

SPOMENIK BRATOMA

WRIGHT V N. CAROLINI

Brata Orville in Wilbur Wright sta bila prva, ki sta se z letalom, katerega sta izdelala,

spustila 17. dec. 1903 v Kitty Hawk, N. C., uspešno v zrak. Ameriška vlada jima je na tem kraju postavila spomenik. ki je bil dograjen to jesen. Visok je 60 čevljev in stane \$275.000.

Koncert Zarjanov

Cleveland, O. — Kmalu bo tu 24. november—Zahvalni dan—ki pa je pri nas v resnici dan "Zarjanov" in praznik slovenske pesmi. Vsako leto tega dne prireja pevski zbor "Zarja" (odsek kluba št. 27) koncerte in vršil se bo tudi letos na omenjeni datum.

Poleg lepih koncertnih skladb bo na sporedu komični prizor—spevoigra "Gostilna pri Rdeči kolerabci", ki vam bo gotovo ugajala. Prepletena je s priljubljenimi narodnimi popevkami, 15 po številu, in ob enem boste videli prizore, ki vam bodo priključili v spomin življenje v starokrajških gostilnah na kmeth.

Sodeloval bo tudi češki pevski zbor z arijo iz slovitve Smetanove opere "Prodana nevesta". Nastopil bo v kostumih, zapel tudi venček čeških narodnih pesmi in predvajal bo umetni ples.

Program koncerta se prične ob 2:30 pop. v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Po končanem sporedu bo plesna zabava v spodnji dvorani.

Vsi smo prizadeti v tej krizi, posebno še kulturna društva. Da se obrdimo na površju, je potrebno vestransko sodelovanje. S podpiranjem drug drugega bomo obdržali tisto malo, kar smo s tolikim trudom in poštvovalnostjo ustvarili ter gojili. Naše občinstvo je nam bilo naklonjeno v preteklosti in se zanašamo, da nam ostane v bodoče. Posetnike smo smatrali za družino "Zarjanov" in v tem razpoloženju jih pričakujemo tudi na letošnji Zahvalni dan. Vsi, ki pridete, boste imeli nekaj ur zdravega razvedrila in veselja, divili se boste lepi pesmi in pozabili to popolne in večer na vse hude čase, ki nas tlačijo.

Vabimo tudi rojake v drugih naselbinah. Če le mogoče, ne zamudite te prilike. Zbor "Zarja", ki že 16 let goji delavsko in slovensko pesem, zasluži, da ste mu naklonjeni. Vaš poset bo pevcom in pevkarom v bordini za vztrajanje v vzpodbudo naši mladini, da bo nadaljevala delo svojih staršev.

Joseph Jauch.

Velik poset "Prešernovega" koncerta

Chicago, Ill. — V nedeljo 13. nov. je imel koncert pevski zbor "France Prešeren"—"Prešeren" sam je nastopil v dveh točkah s sedmimi pesmami, ki so bile posebno ene zelo dobro predvajane, ni bil pa tako posrečen oktet, v katerem so tu rojeni fantje

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS AT
3724 W. 26th Street
1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212.
at 1858 W. 22nd Street
4:30—6:00 p. m. daily.
Tel. Canal 0164.
Wednesday and Sunday by appointments only.
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Rockwell 9200.

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader
OFFICIAL ORGAN, S. P.
7 East 15th Street,
NEW YORK CITY, N. Y.
One year \$2, half year \$1,
three months 75c.

zapeli par navadnih angleških pesmi. Ves ostali koncertni spored so tvorili gostujoči zbori "Zora", "Hrvatstva", en velik litvinski zbor in "Lira". V dvorani je bilo nad 200 samih pevcev, ki so nastopali v enem ali drugem zboru. Tu di poset je bil dober in dvorana je bila docela napolnjena. Koncert je vaeboval 7 točk. Ugajal je posebno zbor "Hrvatstva", ki ima kakih 70 pevcev in pevko.

Po pevskem sporedu je "Prešeren" vprizoril burko "Pogodba". Igrana je bila prilično dobro, vendar pa bi lahko izostala, ker je trajal pevski program sam nad dve uri in pol. Potem je sledila običajna zabava ob obilni udeležbi, da je priredba tudi gmetno dobro uspeła.

Poročevalec.

Nepotrebna skrb "Am. Domovine" za Thomasa

Ameriška Domovina z dne 7. novembra je objavila na prvi strani s črnim tiskom v okvirju notico pod naslovom "Thomas ne voli". V nji konstatira, da se je Norman Thomas pozabil registrirati in je v led tega za volitve 8. nov. izgubil pravico glasovanja.

Notica je povedala le kosček resnice, drugo je bila propaganda proti socialistom. Ni res, da se je Thomas pozabil registrirati. Predno je odšel na govorniško turo, je bil v uradu volilnih komisarjev in izjavil, da se želi registrirati v naprej z afdavitom. Zavrnil so ga. Potem jim je pisal, a rezultat je bil isti. Na dan registracije je bil daleč od New Yorka in bi pomislil zanj ne le izgubo več dni časa, nego tudi stroške. To je pojasnil, ko se je vrnil v New York in želel, da se okolišne upoštevajo in sprejme njegovo registracijo, česar pa volilni urad ni hotel. Tako je poročal na prvi strani New York Times, ki z registrirano znamenko poudarja, da priobča le resnične vesti.

Res pa je, da se je pozabil registrirati zvezni senator James Hamilton Lewis v Illinoisu, ki je bil pod Wilsonovo administracijo demokratični voditelj v senatu in je tudi zdaj eden "najodličnejših" demokratov. Ko so ga na volitve opozorili in je uvidel, da je ob glas, je šel in pridobil nekoga, ki je "republikanec", da naj tudi on "ne voli". Tako je ta veliki demokrat izvršil svojo "dolžnost" do stranke. Ker ni mogel zanjo glasovati, je tudi republikanec odzvel glas. Ker je bila tudi to "zanimiva" novica—listi so jo omenili na prvih straneh—čemu jo je prezrla demokratska Ameriška Domovina?

Še dober teden, pa bo Savin koncert

Chicago, Ill. — Čas izredno hitro beži, vsaj za Savane, ki priredijo jubilejni koncert v nedeljo popoldne dne 27. novembra v dvorani ČSPS. Pa nič zato, saj je zbor dobro pripravljen, da zopet razveseli poslušalce z lepim, dobro izvajanim programom.

Radi skrajšanja Proletarca programa ni mogoče podrobno opisati, kar tudi ni potrebno. Tisti, ki so bili na Savinih koncertih zadnja leta, so vedno dobili, kar so pričakovali in do česar so bili upravičeni: lep program. Lahko rečemo, da bodo s prihodnjim koncertom še bolj zadovoljni vsi, prvič, ker se zbor izpolnjuje in drugič, ker je program bogatejši. Spevoigra "V vinskih gorcih" bo daljša—kot so bile silne vprizoritve na preteklih koncertih. Poleg humorističnega dialoga je v njej 23 pesmic, lepih domačih pesmic. Ta prizor, ki bo tvoril drugi del, bo trajal približno eno uro. Prvi del bodo tvorile koncertne točke. Največja želja Savanov je, da bi bil njih trud poplačan s dobro udeležbo. Če bi ne bilo te ubijajoče krize, smo gotovi, da bi s tem programom lahko napolnili dvakrat tako veliko dvorano kot je ČSPS. Upamo, da je med nami klub temu še dovolj takih, ki imajo pol dolarja

"New Leader"

angleški socialistični tednik.
Izhaja v New Yorku. Naročni-na \$2 na leto, \$1 na pol leta
Najboljše urejvanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročni-no zani sprejema "Proletarec"

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanovljajte nova društva.
Dozet članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. LAWDALE AVE.,
CHICAGO, ILL.

(vstopnina v predprodaji) za razvedrilo in užitek in ki bodo napolnili dvorano. S tem bo nam omogočeno nadaljnje delo. Naj v nedeljo popoldne dne 27. novembra drži pot vseh prijateljev delavskega zbora "Save" in lepega programa v dvorani ČSPS. Pridite ob času, do tretje ure, da nam bo mogoče prijeti s programom ob napovedani uri. Prijelite tudi svoje prijatelje.—r.

Koncert "Zore"

Chicago, Ill.—V nedeljo 20. nov. ob 2:30 pop. bo imel k svoji tridesetletnici jubilejni koncert znani hrvatski pevski zbor "Zora". Vrši se v Pilsen Sokol dvorani na 1814 So. Ashland Ave. Vstopnice v predprodaji so po 50c in pri blagajni 75c. Predvajan bo bogat koncertni spored, v katerem sodeluje tudi več drugih zborov. Občinstvo je vabljeno, da se te izredne priredbe udeleži v obilnem številu.

Tiskovni fond "Proletarca"

IX. izkaz.

Za pokritje dolga tiskarni za tisk Proletarca so prispevali:

Fontana, Calif. Anton Blasich 75c; po 50c: Louis Removš, Albert Zalokar in Jernej Hochevar, skupaj \$2.25 (poslal Anton Blasich).

Waukegan, Ill. Klub št. 45 JSZ \$2.00.

Detroit, Mich. Milan Kokanovich \$2.00.

Ogiesby, Ill. Nabrano na seji kluba št. 3 JSZ \$1.50.

Conneaut, O. John Kalafatic \$1.00.

Chicago, Ill. Ludvik Katz \$1.00.

Springfield, Ill. Valentin Ovca \$1.00.

Nokomis, Ill. Antonia Rak -1.00.

Staro zanesljivo
**TRINERJEVO
GRENKO VINO**
izločena in odvajalna tonika.

SLOVENECM PRIPOROČAMO
KAVARNO
MERKUR
3551 W. 26th St.,
CHICAGO, ILL.
(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)
FINA KUHNJA IN
POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

Baretincic & Son
POGREBNI ZAVOD
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.
Tel. 1475.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR,
lastnik.
1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.
Gospodinj, zahtevajte v trgovinah kruh in naše pekarni.

Cleveland, O. Paul Chesnik \$1.00.

Johnstown, Pa. Lovski klub št. 7, 50c; Peter Bukovec 25c, skupaj 75c.

Piney Fork, O. John Oblak 50c.

Hermisic, Pa. Anton Zornik 15c.

V tem izkazu \$14.15. Prejšnji izkaz \$1,125.00, skupaj \$1,139.15.

Določena kvota \$2,500. Dozdaj nabrano \$1,139.15. Še manjka da bo kvota polna \$1,360.85.

Prva predstava v sezoni

Detroit, Mich. — Klub št. 115 JSZ (zapadna stran) uprizori v nedeljo 20. nov. v Slov del domu slovitu komedijo v 3. dejanjih "Trije vaški svetniki". Dejanje se vrši v županovi hiši, kjer je tudi shajališče društva za "morale". Člani tega društva so same ugledne osebnosti, med njimi učitelj Stempihar, kojega cilj je brhka županova hči. Župan Porenta se pa tej zvezi odločno protivi. Stempihar skuje zaroto, ki ima sledeče ozadje. Tam v hribih živi bivša vaska kraotica Lizka s svojim "sinom" Jakcem. Ta Jakec je baje plod ljubezni treh očetov, župana, peka in pa gruntarja. Iz bojazni, da jih ne kompromitira, so ji plačevali alimonije celih 20 let. Tozadevna pisma se pa sedaj nahajajo v rokah učitelja, in da je smola še večja, pa ti pride še Jakec s znanim županovo hčerko—svojo sestro. Kaj sedaj? Mati županja že nekaj slutijo—sledijo napete scene. Iz neznoznega položaja, pa končno reši župana sam Jakec, "račka na vodi", ki se v svoji navivnosti zaljubi v sosedovo Marjanco, ki mu tudi ljubezen vrača. Napeti odnosi med učiteljem in županom izginejo, Amor, bog ljubezni, pa napravilo ostalo. Glavne vloge so v rokah sledečih igralcev: Kotar, Mrs. Kotar, Česnik, Mrs. Česnik, F. Cesen, King itd. Vstopnina je samo 40c, za ples po igri pa 25c. Ker je klub v tej kampanji izbral svojo blagajno, je dolžnost vseh zavednih delavcev, da se udeleži te predstave in s tem pokažejo svojo solidarnost ter smisel za kulturo. — Račka na vodi.

POSNEMAJTE jih.
Kapitalisti podpirajo samo svoje časopise. Vi pa utrjujte samo delavske liste.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI.
Seje kluba št. 232 JSZ. se vrše sako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sadržaj, prihajajo redno na sejo in pridobivajo klubu novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. omiljenike vambo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej deli edina delavska stranka v konstruktivnem programu, s katerim si delavstvo lahko pribori boljše bodočnost in končno osvoboditev iz svoje sužnosti

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V CLEVELANDU.
Seje kluba št. 27 JSZ. se vrše vsak prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odseka prvi torek ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovnih prostorih v S. N. D. Sodrugi in sodručice, agitirajo in pridobivajo novih članov žlanič klubu ter novih naročnikov Proletarca. V organizaciji in izobraževanju naša moč.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1362.
Prieta in okuzna domača jedila.
Cena umerena. Postrežba točna.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI
JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvatskem, Slovakiem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angliškem in Nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

TISKOVINE
SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
ATLANTIC PRG. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, predh. — J. F. Koresky taj.
V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

ADAM MILKOVIČ SMOLA KAPITALISTA MEJAČA Humoristična tragedija

(Nadaljevanje.)

Anton Petelin je skomignil z rameni in območnik. Tudi teta Jana je čez čas območnikla. Ko pa jo je gospod Petelin peljal po stopnicah manjšega predmestnega hotela in prosil vratarja za ključ svoje sobe, se je teta Jana z zadovoljnim obrazom obrnila k njemu. Tu di gospod Petelin je nekam ljubezavno pogledal vanjo, in ko sta stopila v sobo, je ona globoko vzdihnila, potem pa skoro sramežljivo pogledala na posteljo. Gospod Petelin jo je objel, nato pa z vso silo stiskal k sebi, gotovo jo je ta čas imel še prav posebno rad.

Naslednji dan. Da, gospa Zmajeva že nekaj let ni imela toliko opravkov, kakor ravno v ta dan. Ze navsezgodaj je vstala in ko je šla budit gospoda ravnatelja, je ta že stal

v spodnjih hlačah v postelji in nekaj premišljeval. "Pardon!" je rekla gospa Zmajeva. "Vi že stojite, gospod ravnatelj!" "Stojim!" je rekel Peter Mejač.

Čez dobro uro je vstopil tudi Peter Petrovič in kmalu nato še Petra Mejača bratranec, Štefan Ivanovič, mlad čedno oblečen mladenič dvajsetosmih let. Kajpada vsi so bili kar najdostojnejše oblečeni, tako se vendar spodobi — saj se ženi dolgotrajni samec, po vsem mestu poznani bankir Peter Mejač. . .

Natančno čez pol ure po prihodu Štefan Ivanoviča, je prišla v sobo začasna služkinja gospe Zmajeve in sporočila z globokim priklonom, da sta se ustavila pred hišo taksija, seveda svatbeno okrašena. Tako spoda ravnatelja, je ta že stal

bo vse brez večjih sitnosti urejeno. Za vse je poskrbel Peter Petrovič. Tudi k spovedi je šel mesto Petra Mejača in je prav dobro opravil. Pokoro pa bo delal Peter Mejač sam, tako vsaj trdi Peter Petrovič. Posedli so in Peter Mejač sam sebi ni mogel verovati, da se pelje k . . . poroki. . . Kdo bi si to mislil! Kajpada naveličal se je bil menda samote in tako je prišlo, da je pozabil na vojno bolnico, na ponev in na — prihodnost. . . Na vse je pozabil —

Po nekaj minutah so dobili tudi nevesto. Tako, sedaj ne manjka ničesar več. Avto drvi proti ciji.

(Dalje prihodnjič.)

VAS VPRAŠAMO:
Ali kaj storite za razširjenje "Proletarca"?

SOC. PEVSKI ZBOR "ZARJA" (odsek kluba št. 27 JSZ.) CLEVELAND, OHIO VAS VABI NA KONCERT

NA ZAHVALNI DAN, 24. NOV. V SLOV. NAR. DOM NA ST. CLAIR AVE.

GOSTUJE ČEŠKI PEVSKI ZBOR "VOJAN" "ZARJA" "VOJAN"
predvaja predvaja
izbrane pevske točke in spevoigro izvečke "Prodane neveste" in ples v narodnih nošah.
"Pri rudeči kolerabci" KONCERT OB 2:30 POP. ZVEČER PLESNA ZABAVA. VSTOPNINA NA KONCERT IN PLES 40c; SAMO NA PLES 25c.

The Crying Needs of the Time

LYNCHING BEE OR ELECTION?

By OSCAR AMERINGER

Elections have degenerated into a sort of lynching bee. The mob leader of four years ago is the victim of today. The mob leader of today will get the moose four years hence.

Recently we were hell-bound to lynch Hoover, with Roosevelt leading the mob.

However, the real villain in the great human drama before our eyes is ignorance—ignorance from top to bottom. Ignorance of history, of economics, of sociology, of everything that offers guidance through the storm-tossed wreck of contemporary society.

A world went to smash in the bloody welter of the World War. The things we see floating around in the breakers are the wrecks of capitalist empires. Mr. Hoover does not know his world is wrecked. The stupid mass that got even with him for wrecking their little part of the world knows nothing of the causes of the catastrophe. Nor does their latest hangman, Mr. Roosevelt.

The old world is dead. A new world is being born amidst turmoil, pain and agony.

A few short years ago, we thanked God for Coolidge. Yesterday we asked the devil to take Hoover. Yet Coolidge was no more responsible for the prosperity that blessed the country during his administration than Hoover is guilty of having perpetrated the hard times that followed his election. Millions of hands are not set to work because an obscure lawyer is transplanted from a New England county seat to Washington; nor do trains cease running and ships sailing because a glorified stock

salesman moves into the white house. However, instead of seeking the cause for these violent fluctuations with their train of wild elation and black despair, we alternately praise and curse men for them, even as savages assign the blessing and curses of nature to self-made gods and demons.

Now, Hoover may deserve all that's coming to him, so may Roosevelt when his time comes. But the problems confronting the American people and those of the world at large are not solved by foam and fury. They only can be solved by clear thinking and purposeful action.

Personally I have only pity for the victims of our peculiar brand of mob justice, as exemplified in American elections. For when all is said and done, they are we, and water does not rise above its source. Before revenging ourselves on our former self-chosen hangmen, would it not be better to search out our own soul from which they spring?

Politics, it is said, is the art of government, and government in these days is concentrated economics. Yet in this nation of 120,000,000 souls, there are perhaps not more than a few hundred thousand men and women who have given an hour's serious thought to the why and wherefore of government, to say nothing about the laws and forces that move society.

As far as the future is concerned, the Hoovers and Roosevelts are of no more use than the cracked skulls of Neanderthal men. To beat one with the other means exactly nothing.

FOLLOW UP THE GOOD WORK

There is an Arab saying to the effect that the keys of the pigeonhouse should not be entrusted to the cat.

The American people do not believe in that proverb.

They believe that the pigeons should be entrusted to the cat so that it can eat them at leisure.

They believe that the safe way to preserve sheep is to turn them over to the wolves.

That is, the majority of them believe so. This is evident from the way the great majority of them voted for the Democrats and Republicans Tuesday, November 8.

The voters are sheep and the Democratic and Republican parties are wolves.

This has been amply demonstrated in the past.

Under Democratic and Republican administrations alike, the people have been skinned. Both parties uphold the skinning system. Neither of them has repudiated it.

In voting those two tickets, the majority of the voters voted to have the skinning system continue.

They will get what they voted for.

That is, they will be skinned as usual.

The encouraging feature of the election is that more of the people voted the Socialist ticket than ever before. Norman Thomas received a big vote for president, Morris Hillquit received a big vote for mayor of New York city, Frank Metcalfe received a big vote for governor of Wisconsin, and there was a large Socialist vote all along the line.

We Socialists got the thinking vote—the Democrats and Republicans got the unthinking vote. The Socialist party, national and local, did a splendid job of educational work during the campaign. We win because of that.

Now this good work will be followed up.

The Socialists intend to build the Socialist party up until it becomes the second party, and then the first party.

—The Milwaukee Leader.

Branch No. 115 Invites You

Well Comrades it is to happen at last. "The Three Village Saints" are coming to the West Side Hall, 447 Livermore, Sunday, November 20, at 3 P. M. If you come early I will give you a personal introduction to them. And is the play comical? Don't ask, it's too funny for words. Listen, can't you leave an opening date for this dance and play? Try and do it, I am sure that you will like it. After the play a good orchestra will entertain upstairs upstairs and the good ole standbys in the basement. It's Frank Werholtz and Pete Kocyan. Maybe we can coax a sausage or some sourkraut out of Joe Devyak our Slovene butcher. This dance and play is given by branch 115 so we are counting on you to be present and especially the comrades of club 114. All Roads will lead to the Slovene Workers Home November 20.

Lewis Kepac, Jr., Detroit, Mich.

Remarkable Outcome

Forest City. — Through well-planned and untiring efforts of the members of Branch 10, JSP, the socialist vote in our city has been doubled. The socialist vote amounted to more than three times that polled by the Republican Party and we were not far in back of the victorious Democrats. At the next election the Democrats have a back seat awaiting them along side of the Republicans.

Joseph Drasler.

A Bit Short

"What are you doing nowadays, old man?"
"Running a grocery business."
"Making a success of it?"
"Yes, in a small weigh."

War-Time Song

Sing a song of Europe
Highly civilized,
Four and twenty nations
Thoroughly hypnotized.
When the battle opened,
The bullets began to sing
Wasn't that a silly thing
To do for any king?

The Kings were in the background
Issuing commands;
The queens were in the parlors
By etiquette's demands;
The bankers in the counting house
Busy multiplying
And all the rest were at the front
Doing all the dying.

—The American Guardian.

What's The Big Idea?

If we have read the news correctly in the past 10 or 20 years, the practices indulged in by Samuel Insull are the common practices of financiers and big business men. His pyramid toppled over. Some of the others do and some don't; that's about the only difference we can see.

We have all along opposed permitting electric utilities or any other utilities or great industries to remain in the hands of private parties like Insull and others, to be exploited for private profit at the expense of the workers and consumers. We want the public to own and operate these things, so that they can be run for the benefit of the people, not for private profit.

But we do not exactly get the big idea in spending a lot of time, money

and energy in bringing, or trying to bring, Samuel Insull back from Greece in order to try him in court for his practices.

If these are the common practices of financiers and big business, why single him out? Does not this look a good deal like kicking a man after he is down, or locking the stable after the horse is stolen? Does it not look a good deal like poor sportsmanship for would-be profiteers who got stung to want to punish him because he failed to satisfy their greed?

And if he deserves punishment, do you suppose he is not being punished? What do you suppose he is doing in Greece, but taking punishment every waking minute, and even in sleep? Why not let it go at that,

and turn attention to others, at home, who are still in the act of using the utilities and other great industries for the purpose of exploiting the workers and consumers?

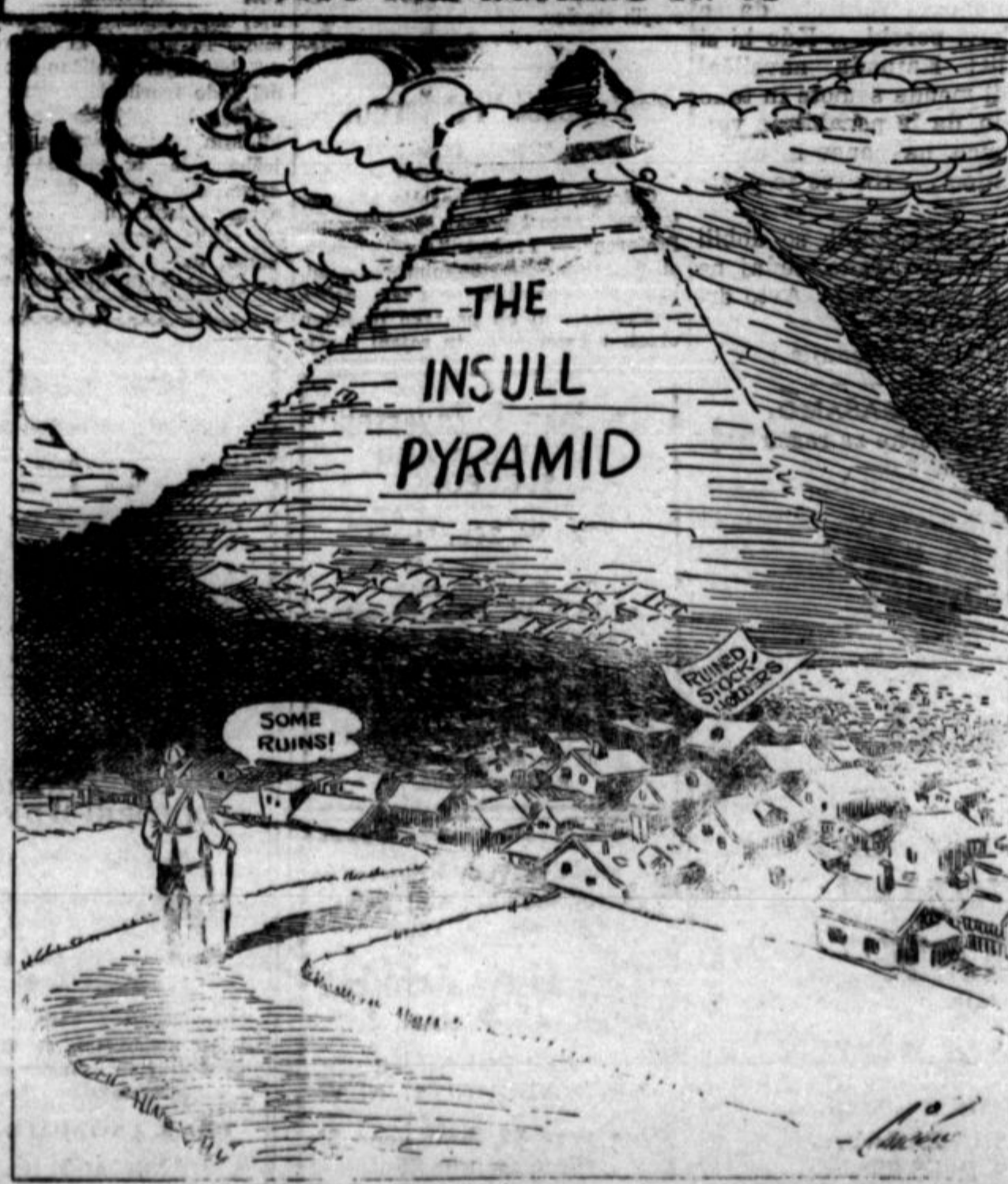
Put the same amount of energy into the project of getting these utilities and industries out of the grasp of private parties and turning them over to the public, to be operated for the benefit of all.

That would be spending the time, money and energy to some purpose.

If he had been a public official and had embezzled public money or otherwise defrauded the state or nation, we would say to bring him back and put him on trial; but to spend public money to punish him for having disappointed the cupidity of private investors—we can't see it.

—The Milwaukee Leader.

EGYPT HAS NOTHING ON US

THE FUTURE IS OURS!

By NORMAN THOMAS

I am grateful that with our exceedingly limited funds and our encouraging but still young organization, in state after state the Socialist vote in this year of an overwhelming anti-Hoover stampede is as good as it now seems likely to be.

It is evident that what we got was the convinced Socialist vote. Obviously the mass protest vote went with a great

The Genius of Liberty

If you strike down liberty, no matter by what subtle art the deed is done, the spinal cord of humanity is sundered and the world is paralyzed by the indescribable crime. Strike the fetters from the slave, give him liberty and he becomes an inhabitant of a new world. He looks abroad and beholds life and joy in all things around him. His soul expands beyond all boundaries. Emancipated by the genius of liberty, he aspires to communion with all that is noble and beautiful, and feels himself allied to all the higher orders of intelligence, and walks abroad, redeemed from animism, ignorance and superstition, a new being throbbing with glorious life.

—Eugene V. Debs.

rush to Mr. Roosevelt, who may find it more of a boon in getting him elected than in helping him to face the years that lie ahead.

In many respects it is a blessing to the cause of Socialism that the Democratic Party is as completely in power. It has no unifying principles, hope or program; nothing, in fact, to hold it together save passion for office and a general acceptance of the status quo as against constructive change.

Its inevitable failure to deal with any fundamental pro-

blems will help to educate the masses of the people to the one essential lesson that there is no hope in either old party; that not a man or a party has failed in these tragic years through which we have passed, and which still lie ahead, but the capitalist system.

We Socialists will carry on with energy and determination, for there is no hope save in our purpose and program. I want to thank the loyal comrades who have stood by us in this fight, and who will be ready to begin again tomorrow.

Everybody is singing post mortems. The votes have been cast and counted and the candidates elected or defeated. And while the victorious Democrats are preparing to grasp the reins in nearly every State and the Republicans panting from exhaustion, the Socialists have already called their forces together for an extensive drive to build the Party.

The same clear toned call has come from every lively Socialist group. To work. That's the message that has gone forth from anxious hearts; anxious to build a political party that will rebuild this world and its degenerated system. It is heartening to view the rapidity and enthusiasm that has been crystallized by the past campaign. We look forward to ripening results.

The irate voters didn't want Hoover. That was very plainly shown. They blamed Hoover and the Republicans for the insecurity and depression so they swapped horses in the middle of a panic which isn't the best thing after all. But the public is not conscious of the real causes so they pick the lesser of two evils. They already knew that Hoover wouldn't do anything to lessen the hardships so they hoped Roosevelt would. As if Roosevelt could do any better. Not as long as the capitalist system of exploitation and profit lasts. The year 1918 witnessed the peak of employment. Since then each succeeding year has seen more workers thrown on the scrap heap and greater profit for the few. No, capitalism will never recover completely from this panic, more and more people are beginning to see that. Our hopes for a new system to displace capitalism are greater as each new day brings new evidences of the gross failures of the present order of society.

A lot of us learned a good deal at the last election by watching at the polling places for the Socialist candidates. In many precincts the guards for the two old parties were greatly surprised to see Socialist watchers because it was so uncommon.

Results show a great gain of Socialist votes in every precinct where watchers were stationed. Because the Socialist vote was small, considering the total registration, most of our watchers were treated courteously but should the Socialist vote increase enough to endanger the control of the precincts then we will be hurled about with less respect.

Watchers are as essential as agitators and campaigners. In many precincts we didn't get any votes counted because we had nobody to see that they were counted. In others disputes arose as to the validity of some of our split ballots and many votes lost because our watchers did not possess all the knowledge needed. It is of the utmost importance that our watchers be given the booklet entitled "How to mark and count ballots," issued by the Election Board.

In some instances the opinion of the Socialist watchers decided the question. In my precinct the question of a split ballot came up between the two major party's representatives. Although representing the Socialist Party I was asked for an opinion, which involved a Republican ballot. I told them that I had nothing in the argument. However, would that have been a question of a Socialist vote I would insist on them counting it,

pointing out the phrasing under which I so arrived at such a judgement. And thus it was ruled. What I wish to point out is, that the Socialist watchers can be equally as important a factor as the other major parties.

The Farmer-Labor Party of Cook County received but half of the number of votes cast for the Socialist candidates which only goes to prove our statement that the name after all means little and that our comrades, in their anxiety to push the cause of Labor and Socialism, only piled more work upon themselves. No doubt, the candidates of the Farmer-Labor group would have received a good many more votes had they been in the Socialist column.

While the Socialist candidates in Milwaukee County received large increases over the previous votes the elections didn't bring that desired result which so many of us anticipated. Blame the great democratic landslide, if you want. More encouraging are the reports from Reading and New York City. In the former, Hoopes and Wilson will remain in the State Assembly and in the latter city, comrade Hillquit drew 250,000 votes.

Southern Chivalry

The Louisiana department of labor is authority for the report that some waitresses in New Orleans are paid 8 cents an hour, or \$2.24 for six full days of nine hours each. This princely "wage" is subject to a reduction of \$1.90 for real or imaginary "services" and "supplies" furnished by the employer. If compelled to pay car fare daily, the rather insignificant sum of \$1.85 remains for the "wage earner" at the end of the week. It does not seem possible that a condition of this kind could exist, even in Louisiana.

—The Typographical Journal.

Hope and Thought

"One thing is certain," writes B. C. Forbes in The New York American, "when more money begins to be made, more money will begin to be spent." And then goes on: "Hope is being reborn in many quarters. Suppression of economic desires is giving way to thoughts and talk of satisfying them."

Right you are, brother. There is nothing so conducive to the spending of money as having money to spend. So kindly inform the 12,000,000 unemployed and the 30-odd million bankrupt farmers where to get the money and the trick is done. As for the talk you heard concerning the hopes of satisfying economic desires, you know of course that the minds of starving men are usually preoccupied with matters pertaining to eat. Come on, brother! We have appetites a-plenty. Now show us the kale.

—American Guardian.